

Dr. h. c. prof. PhDr. Václav Furmánek, DrSc.

Ž i v o t o p i s

Václav Furmánek sa narodil 1. mája 1942 v Ostrave-Vítkoviciach. Po ukončení Jedenásťročnej strednej školy, kde v roku 1959 zmaturoval s vyznamenaním, bol prijatý na Filozofickú fakultu Masarykovej univerzity v Brne. V seminári univ. prof. dr. Františka Kalouska študoval jednodborové štúdium archeológie. Vysokú školu ukončil v roku 1964 obhájením diplomovej práce a štátnou záverečnou skúškou s vyznamenaním.

Po ukončení štúdia podal žiadosť o prijatie do zamestnania v Archeologickom ústave SAV v Nitre. Vtedajšie vedenie ústavu žiadosti vyhovel a od 2. júla 1964 sa stal pracovníkom AÚ SAV. V rokoch 1964/1965 absolvoval jednoročnú základnú prezenčnú vojenskú službu v Olomouci a na letisku v Bechyni. Po návrate do AÚ sa intenzívne venoval terénnej, teoretickej a organizačnej činnosti na pracovisku. V roku 1968 predložil a obhájil doktorskú dizertáciu, úspešne zložil rigorózne skúšky a na Filozofickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne a získal titul PhDr. V roku 1975 odovzdal kandidátsku dizertáciu, ktorú na jeseň roku 1976 obhájil a získal vedeckú hodnosť kandidáta historických vied (CSc.). Postupne bol preradovaný do vyšších vedeckých kvalifikačných stupňov. V roku 1991 predložil a v júni 1992 obhájil doktorskú dizertáciu (DrSc.).

Od nástupu do Archeologického ústavu viedol rozsiahle záchranné a systematické archeologické výskumy v rôznych oblastiach Slovenska. Najmä výskumy v Liptovskej Mare, Šafárikove (teraz Tornaľa), Radzovciach, Drni, Žehre, Pincinej, Kyjaticiach, Včelinciach, Cinobani a v spolupráci s Maďarským národným múzeom v Budapešti v maďarskej obci Szögliget priniesli rozsiahlu pramennú bázu pre štúdium praveku a mladších období. Bohatá publikačná činnosť predstavuje 19 monografií (z toho osem v zahraničí), 265 vedeckých a odborných publikácií (z toho 108 v zahraničí), správy, recenzie, články na internete a príspevky populárno-vedné. Na jeho počesť pri príležitosti 70. narodenín vyšiel v roku 2012 vedecký vyše štyristostranový zborník „Václav Furmánek a doba bronzová“. Citačný index Václava Furmánka prekročil 2500 citácií, pričom viac ako polovica sú zahraničné ohlasy. Úspešne viedol a obhájil tri vedeckovýskumné úlohy ŠPZV (do roku 1989) a sedem projektov Grantovej agentúry Slovenska VEGA. V roku 2009 predložil a získal projekt Centra excelentnosti SAV STASLO (Staré Slovensko), ktorý trval až do januára 2013. V roku 2012 získal a stal sa vedúcim projektu APVV Prínos Slovenska pre hospodársky a spoločenský rozvoj európskeho metalika, ktorý trval do konca roku 2015.

V AÚ SAV bol dlhé roky vedúci oddelenia vedecko-technických informácií, vedúci pravekého oddelenia, štatutárnym zástupcom riaditeľa. Bol členom Rady vedcov a Snemu SAV, predsedom subkomisie pre vedy o dejinách Akreditačnej komisie SAV, predseda Akreditačnej komisie 3. oddelenia vied, člen Akreditačnej komisie SAV, člen Hodnotiacej komisie P SAV, člen grantovej agentúry VEGA. V súčasnosti je odborný garant vzdelávacích a hodnotiacich procesov na Archeologickom ústave, predseda atestačnej komisie pri AÚ SAV, člen Vedeckého kolégia SAV pre kultúrno-historické vedy a do mája 2014 bol členom Komisie SAV pre posudzovanie vedeckej kvalifikácie zamestnancov. V júni roku 2012 bol zvolený za emeritného člena Učenej spoločnosti SAV.

Aktívne sa podieľal na domácej i zahraničnej vedeckej spolupráci. Dokladom sú nielen pozvania a aktívna účasť na zahraničných konferenciách (63 pozvaní), ale aj edičná činnosť doma i v zahraničí (spolu zostavovateľ štyroch zborníkov), členstvo v redakčných radách zahraničných (Das Altertum – Berlín, Památky archeologické – Praha, Přehled výzkumů - Brno) a domácich (Slovenská archeológia, Študijné zvesti, Zborník Slovenského

národného múzea) časopisov a pozvania na prednáškové pobyty na zahraničných univerzitách (Berlin-Freie Universität, Berlin-Humboldt Universität, Brno, Ljubljana, Opava, Rzesów, Viedeň, Zielona Góra). Na medzinárodných konferenciách uskutočnených doma predniesol 33 referátov. Sedemkrát bol predsedom a päťkrát členom medzinárodných vedeckých konferencií konaných tak doma, ako aj v zahraničí. Václav Furmánek je dopisujúcim členom Nemeckého archeologického ústavu.

Archeologickú vedu popularizoval mnohostranným spôsobom. Je autorom 64 vedecko-populárnych príspevkov. Spolupracoval so Slovenskou televíziou ako hlavný odborný poradca dvoch seriálov Pavla Dvořáka „Múzeum života“ a "Stopy dávnej minulosti" a so Slovenským rozhlasom. Je autorom a realizátorom malého archeologického skanzenu v Kyjatiaciach. Realizoval muzeálne archeologické expozície v Bratislave, Košiciach, Rimavskej Sobote a tematické výstavy v Cinobani, Fil'akove, Lučenci, Nitre, Radzovciach, Rimavskej Sobote a Rožňave. Bol členom európskeho poradného komitétu pre prípravu a realizáciu 25. výstavy Rady Európy "Bohovia a héroovia doby bronzovej", ktorá sa prezentovala v Kodani, Bonne, Paríži a Aténach. Spolu s prof. Venceslavom Krutom z parížskej Sorbony bol autorom výstavy a katalógu o slovenskej dobe bronzovej v severotalianskych mestách Fiorano Modenese, Legnago a Bondeno. Samostatne bol autorom slovenskej verzie katalógu a výstavy o dobe bronzovej v Bratislave a Martine. Dejiny slovenského praveku prezentoval spolu s Rudolfom Kujovským na štyroch výstavách v Taliansku (Florenca, Rím, Forli, San Cipirello) a na jednej na Slovensku (Košice). Bol autorom výstavy o Argonautoch v SNM v Bratislave.

Václav Furmánek bol aktívne činný v oblasti zvyšovania vedeckej kvalifikácie. Bol členom, respektíve predsedom komisií pre udeľovanie vedeckých hodností CSc. a DrSc., predsedom slovenskej odborovej komisie pre udeľovanie vedeckoakademických hodností PhD., školiteľ v rámci vedeckej výchovy, vedúci a oponent diplomových prác, kandidátskych, habilitačných a doktorských dizertácií. Mal semestrálne prednášky na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre (3 semestre), Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, detašované pracovisko Martin (4 semestre), Humboldtovej Univerzite v Berlíne (1 semester), Masarykovej univerzite v Brne (3 semestre). Dlhodobo prednášal, viedol semináre a diplomové práce na Filozofickej fakulte Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave (28 semestrov). Na tejto univerzite bol v rokoch 2001-2011 garantom bakalárskeho a magisterského štúdia histórie a etnológie. Bol tiež členom Vedeckej rady UCM, predsedom Akademického senátu FF UCM a členom Akademického senátu tejto univerzity.

V roku 2000 predložil habilitačnú prácu, ktorú začiatkom roku 2001 obhájil na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a získal vedecko-pedagogickú hodnosť docent vo vednom odbore archeológia. Na tej istej univerzite v decembri 2003 úspešne absolvoval inauguračné konanie, na základe ktorého ho 1. apríla 2004 prezident Slovenskej republiky menoval vysokoškolským profesorom. Dňa 15. októbra 2013 mu Vedecká rada Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave schválila udelenie čestného titulu Doktor honoris causa za prínos k rozvoju slovenskej a európskej archeológie a rozvíjanie pozitívneho vzťahu študentov k štúdiu histórie. Tento titul mu bol slávnostne odovzdaný 30. januára 2014. Významné zásluhy o rozvoj archeológie a významnú reprezentáciu Slovenskej akadémie vied a Slovenska doma i v zahraničí ocenil v roku 2003 prezident republiky Medailou prezidenta Slovenskej republiky. Okrem toho dostal viac ako pätnásť ďalších cien, prémie, ocenení, ďakovných listov a čestných plakiet. Od roku 2006 je čestným občanom obce Radzovce. V ostatnom čase mu bola udelená Zlatá medaila Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave (október 2011). Pri príležitosti významného životného jubilea bol ocenený ako významná osobnosť SAV v roku 2012. V tom istom roku dostal Striebornú plaketu Archeologického ústavu SAV, „Pamětní medaili“ pri príležitosti „90 let archeologického

ústavu v Praze“ a Ďakovnú plaketu za propagáciu a reprezentáciu obce Cinobaňa (máj 2012). V roku 2014 mu bola v Brne udelená Zlatá medaila Masarykovej univerzity pre významného absolventa tejto univerzity.

Profesor Furmánek predstavuje profilujúcu osobnosť slovenskej archeológie v období mladšieho praveku. Je európsky uznávaným bádateľom.

Nitra 10. 2. 2016